

Seriál Lichtenštejnové na Moravě

Jan II. Dobrý. Mecenáš vládl 70 let

PAVEL JUŘÍK

Do historie se zapsal s přídavkem „Dobrý“. Zcela zaslouženě. Od úmrtí knížete Jana II. z Liechtensteina uplyne 11. února devadesát let. Rozsah jeho mecenášství je stejně tak široký, jako rozsah jeho vzdělání a zájmů. Jeden z nejdéle panujících evropských monarchů vládl více než sedmdesát let. Věnuje se mu třetí díl seriálu.

Princ Jan se narodil 5. října 1840 po pěti dcerách jako první syn knížete Aloise II. z Liechtensteina a Františky rozené hraběnky Kinské, z náměšťské větve rodu. Byl nadaný a dostalo se mu špičkového vzdělání na univerzitách ve Vídni, v Bonnu, Karlsruhe, Bruselu a Paříži. Měl velký zájem o humanitní vědy, umění a přírodní vědy, zejména botaniku. O politickou kariéru se příliš nezajímal, dal přednost správě svých panství a Lichtenštejnského knížectví, vědě a umění a sociálním projektům.

ZPŘÍSTUPNIL ZÁMKY

Jako vynikající národohospodář Jan II. skvěle řídil svá panství na Moravě, v Čechách a v Rakousku a zasloužil se o zlepšení hospodářské situace

UČENÍ ZAHRADNÍČI. V roce 1895 kníže Jan II. z Liechtensteina založil v Lednici. Vyšší zahradnickou školu. Byla první ve střední Evropě. Foto: archiv autora

v Lichtenštejnsku (zavádění lehkého průmyslu).

Majetek knížecí rodiny se rozprostíral v asi 600 obcích třech států. Lichtenštejnové měli patronátní právo ke 237 kostelům v 174 farnostech. V době vlády Jana II. zde bylo založeno 59 kilometrů lesních železnic a 3 500 kilometrů silnic a lesních cest. Svě tech-

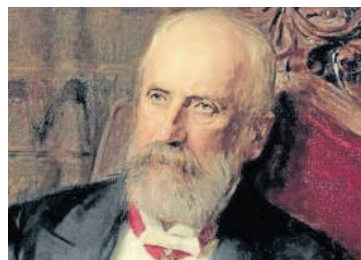
nické a ekonomické schopnosti využil jako majitel keramických závodů v Poštorné, která je nyní součástí Břeclavi, a v Rakovníku. Podniky zaměstnávaly až tisíc lidí.

Nemalou pozornost věnoval umění a historii. Dal sepsat a nově uspořádat sbírky obrazů a dalších uměleckých děl, uvažoval o vybudování velké

knížecí galerie ve Vídni. Muzeím ve Vídni, Opavě a Praze věnoval cenná umělecká díla. Zámky Lednice a Valtice zpřístupnil veřejnosti. Kníže dal také romanticky přestavět hrad a zámek Šternberk na Moravě (1886 – 1910) a hrad Vaduz (1905 – 1912) věhlasným architektem Karlem Gandolphem Kayserem.

Velkorysý dárce. Platil výzkum rakoviny

Jan II. Dobrý věnoval velkou pozornost lesnictví, čímž navázal na rodovou tradici. Podporoval ale i další obory. Financoval například výzkum léčby rakoviny, vydávání knih o historii a umění. Hodnota poskytnutých darů byla na konci jeho vlády vyčíslena na více než 75 milionů švýcarských franků (dnešní hodnota asi tři miliardy českých korun). K 50. a 60. výročí jeho vlády byly na všech panstvích postaveny jubilejní kameny a kolem nich

byly vysázeny jubilejní dubové háje.

Kníže Jan II. dal Lichtenštejnsku v roce 1862 moderní ústavu, roku 1867 pak zrušil jeho armádu (87 mužů).

Za jeho vlády se tam rozvíjel lehký průmysl, vznikla železnice, rozšířil se telefon a telegraf a roku 1912 byla vydána první poštovní známka. Kníže uzavřel celní a poštovní unii se Švýcarskem, roku 1924 byl jako měna zaveden švýcarský frank.

Kníže Jan II. Dobrý zemřel 11. února 1929 na zámku ve Valticích na Břeclavsku. Nikdy se neoženil, proto se novou hlavou rodu a státu stal jeho mladší bratr, princ František I. (1853 – 1938). (jr)

ŠKOLSTVÍ

Mladí lesníci, vinaři a zahradníci

Lichtenštejnové věnovali velkou pozornost lesnictví. Kníže Jan II. v říjnu 1852 zřídil na zámku Úsov a v jeho revíru první lesnickou školu na Moravě a ve Slezsku. V roce 1898 zde zřídil lesnické a lovecké muzeum s bohatými sbírkami. V roce 1873 založil ve Valticích ovocno-vinařskou školu a roku 1895 založil Vyšší zahradnickou školu v Lednici – první na evropském kontinentu. V roce 1912 založil Ústav pro zušlechťování rostlin knížete Jana z Liechtensteina J. G. Mendela v Lednici na Břeclavsku. Jan II. podporoval také archeologické výzkumy ve střední Evropě i v Malé Asii.